

Начало > Семейноправни въпроси и наследство > Издръжка на членове на семейството Издръжка на членове на семейството

Холандия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Издръжката е задължение за принос към разходите за живот на искащия издръжка. Задължението за издръжка произтича от кръвна и от родствена връзка, както и от (предишна) брачна връзка.

Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице:

- родителите на децата
- децата на родителите
- разведен съпруг на другия съпруг (бивши регистрирани партньори)

Задължението за издръжка, което съществува между съпрузите по време на брака, продължава и след неговото прекратяване. В съдебното решение за развода или с последващо решение съдът може да присъди единият от бившите съпрузи да плаща издръжка на бивш съпруг, който не разполага с достатъчно средства, за да посрещне своите разходи (и доколкото това може разумно да се очаква, не е в състояние сам да си осигури тези средства), по искане на последния. При определянето на задължението за издръжка съдът взема предвид потребностите на единия от бившите съпрузи и възможностите (финансовите ресурси) на другия бивш съпруг. Роля могат да изиграят и нефинансови фактори, като продължителността на брака или на съжителството. Ако съдът не определи срок на задължението за издръжка, то автоматично се прекратява след 12 години. Съдът може да разпорежи удължаване на този срок по искане на бившия съпруг, който претендира за издръжка, в случай че последният е в особено тежко финансово положение. Срокът на задължението за издръжка след прекратяване на кратък брак (не повече от 5 години) без деца по принцип не надхвърля продължителността на самия брак.

Същото важи и за издръжката между бивши регистрирани партньори.

Бившите съпрузи могат да постигнат извънсъдебно споразумение помежду си относно издръжката. То обикновено е част от споразумението за развод. На практика съдът утвърждава това споразумение в решението за развода. Подобен вид утвърждаване дава на искащия издръжка повече правна сигурност.

Други категории издръжка:

Съпрузи/регистралирани партньори

Принос за разходите на домакинството трябва да имат и двамата съпрузи/регистралирани партньори, освен в изключителни ситуации. В предбрачния договор или партньорското споразумение те могат да договорят друго в това отношение.

Баща на родено без брак дете/партньор на майката

Бащата на родено без брак дете е длъжен да плаща издръжка за него (без да го е припознал) до установяването на законни семейни отношения на детето с него или с друг мъж (с други думи, докато то няма законен баща). Същото задължение се отнася и за партньора на майката, дала съгласието си за акт, който би могъл да доведе до създаване на дете.

Съвместно упражняване на родителски права

Лице, което упражнява родителски права по отношение на дете съвместно с родителя на детето, има задължение за издръжка на детето (член 1:253w от BW), дори да не му е родител. Задължението за издръжка продължава, докато детето навърши 21 години, когато съвместното упражняване на родителските права се прекратява поради пълнолетието на детето.

В кои случаи?

Най-общо казано задължението за издръжка съществува само ако искащият издръжка е в затруднено положение. Счита се, че дадено лице е в затруднено положение, ако доходите му не са достатъчни да покрият разходите му за живот и доколкото това може разумно да се очаква, не е в състояние сам да си осигури необходимите средства.

Изключение

Задълженията на родителите и бащите на родени без брак деца за издръжката на техните непълнолетни деца и млади пълнолетни деца (до 21 години) представляват изключение от това правило. В тези случаи задължението за издръжка е валидно дори ако искащият издръжка не е в затруднено положение.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Родителите са длъжни да поемат разходите за отглеждане и възпитание на децата под 18 години (малолетни и непълнолетни деца). Това включва разходите за живот и останалите разходи, свързани с възпитанието на детето, като образование и извънкласни дейности. Родителите са длъжни да поемат разходите за отглеждане и възпитание на децата съобразно своите възможности. Задължението се прилага дори ако детето има собствени средства и/или доходи.

Родителите са отговорни да поемат разходите за живот и обучение на децата на 18, 19 и 20 години (млади възрастни). Разходите за живот и обучение имат същия смисъл и значение като разходите за отглеждане и възпитание по отношение на непълнолетните деца. Задължението за издръжка не зависи от нуждите на искащия издръжка.

По отношение на тази категория деца разширеното задължение за издръжка съществува дори ако те имат собствени доходи от труд или капитал, или ако са встъпили в брак. Доходът на самото дете обаче определя размера на издръжката, от която то се нуждае.

По отношение на деца на и над 21 години родителите имат задължение за издръжка само ако детето е в затруднено положение и не е в състояние да се грижи за себе си. Например когато детето има психическо или умствено увреждане.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Размерът на издръжката, която трябва да плаща длъжното издръжка лице, може или да се договори между самите страни и да се впише в споразумение, или да се определи от съда.

В рамките на бракоразводните дела съдът често трябва да взема решения и относно издръжката на бивш съпруг(а) или дете.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Не: искът трябва да бъде подаден от адвоката на искащия издръжка. Искщите издръжка нямат право да подават искове без адвокат. Непълнолетното дете се представлява от своя законен представител (обикновено родител).

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

В този случай се прави разлика между международна компетентност (компетентен ли е нидерландският съд?) и вътрешна компетентност (кой е компетентният нидерландски съд?).

Международна компетентност в рамките на Европейския съюз

По отношение на международната компетентност на нидерландските съдилища в рамките на Европейския съюз се прилагат разпоредбите на т. нар. Регламент [Брюксел I](#). Регламентът съдържа правила относно компетентността на съдилищата по отношение на исковете за издръжка.

В съответствие с член 2 от регламента, искове срещу длъжачо издръжка лице (ответник), което има местоживее в Нидерландия, се предявяват от лицето, на което се дължи издръжката (ищец) пред съдилищата в Нидерландия.

Регламент Брюксел I предвижда също така и алтернативна възможност във връзка със задълженията за издръжка. В член 5, параграф 2 се уточнява, че срещу лице, което има местоживее в държава членка, може да бъде предявен иск в друга държава членка:

в съдилищата по мястото, където получаващият издръжка има местоживее или обичайно пребиваване,

или ако делото е свързано с производство относно установяването на семейното състояние на лице – например бракоразводно дело или дело за установяване на родство – в съда, който съобразно своето право е компетентен да разглежда такова производство, освен ако тази компетентност се основава единствено на гражданството на една от страните.

В съответствие с първото тире искащият издръжка с местожителство в Нидерландия може да призове длъжачо издръжка лице, живеещо например във Франция, да се яви пред съдилище в Нидерландия, което има международна компетентност в съответствие с член 5, параграф 2. Компетентен е съдът по местоживее на ищеца.

Освен това считано от 18 юни 2011 г. по отношение на задълженията за издръжка в рамките на Европейския съюз се прилагат разпоредбите на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка.

В Регламента за задълженията за издръжка правилата относно компетентността до голяма степен съвпадат с тези в Регламент Брюксел I. Общото правило е, че по делата за издръжка компетентност има съдът по мястото на обичайно местопребиваване на ответника или на искащия издръжка. За разлика от Регламент Брюксел I няма изискване обичайното местопребиваване на ответника да се намира на територията на държава членка, за да се прилагат разпоредбите на Регламента за задълженията за издръжка.

Международна компетентност извън рамките на Европейския съюз

По отношение на международната компетентност на нидерландските съдилища извън рамките на Европейския съюз се прилагат следните правила. Ако ответникът (бил той кредитор или длъжник) живее извън Европейския съюз, споменатият по-горе Регламент Брюксел I не е приложим и компетентността на нидерландските съдилища произтича от Гражданския процесуален кодекс (*Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering*). Нидерландският съд, произнесъл развода, е упълномощен да приема временни разпореджания по отношение на развода и на допълнителните въпроси, например издръжка или ползване на семейното жилище. Следователно нидерландският съд е компетентен да вземе решение по независим иск за издръжка, ако заявителят или една или повече от засегнатите страни, посочена(и) в иска, живее(ят) в Нидерландия или, ако случаят по друг начин има достатъчно ясна връзка с правната система на Нидерландия, ако е направен избор за прилагане на нидерландското право или ако съответното лице се е явило в хода на производството и не е възразило срещу липсата на компетентност.

Вътрешна компетентност

Що се отнася до вътрешната компетентност на нидерландските съдилища, правилото по отношение на вида на съдилищата (първоинстанционен съд, апелативен съд, Върховен съд на Нидерландия) е, че по делата за издръжка компетентност има първоинстанционният съд. Компетентността на съда се определя от Гражданския процесуален кодекс. Компетентен е съдът по местопребиваване на ищеца (един от ищите) или на една от засегнатите страни, посочени в иска, или при липса на местопребиваване на една от тези страни – съдът по мястото на обичайното пребиваване на някоя от тях.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Искът за присъждане, изменение или прекратяване на издръжка трябва да бъде подаден от адвокат. Адвокатът представлява ищеца по време на заседанието. Имената и адресите на адвокатите могат да бъдат намерени на уебсайта на [националната адвокатска колегия](#).

Членовете на [Сдружение на адвокатите по семейно право и бракоразводните медиатори](#) също се занимават, наред с другото, с бракоразводни дела и дела за издръжка. Те са специализирани също така и в извънсъдебното прекратяване на брака (медиация) и всичко необходимо в тази връзка.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

При съдебните производства трябва да се заплати такса, която представлява принос за свързаните с правораздаването разходи. В случая става дума за официалната съдебна такса. Освен това се плащат и адвокатски хонорари, и такси за съдебния изпълнител.

Ако ищецът не е в състояние да плати (изцяло) разходите за адвокат, той може, при определени обстоятелства, да кандидатства за предоставяне на правна помощ. Става дума за т.нар. „случай за правна помощ“. Държавата поема част от разходите, а ищецът заплаща „личен принос“.

Размерът на „личния принос“ зависи от доходите и финансовото положение на ищеца. Правна помощ се предоставя от [Съвета за правна помощ](#).

Ищецът трябва да подаде молба за правна помощ до Съвета в района на териториална компетентност (= компетентност на апелативен съд) по местоположението на адвокатската кантора. На практика молбата често се изготвя от адвоката, ако с него е било говорено преди подаването на молбата за правна помощ.

Освен това трябва да се подаде „Декларация за доходите и активите“ (която се издава от общинския орган по местоживее). Декларацията и молбата се изпращат до Съвета за правна помощ, който проучва дали ищецът отговаря на условията за предоставяне на правна помощ. Ако случаят действително е такъв, се издава удостоверение за право на правна помощ. В такива случаи съдебната такса също се намалява.

Правото на правна помощ важи също и за трансгранични спорове, например ако ищецът живее извън Нидерландия. Това е предвидено в европейската [Директива относно правната помощ при презгранични спорове](#). Правна помощ може да се поиска също и въз основа на членове 23A—23K от Закона за правната помощ (*Wet op de rechtsbijstand*) чрез Съвета за правна помощ в Хага, като се използва стандартния формуляр, който придружава цитираната директива и е идентичен във всички държави членки.

Ако е необходимо, [Съветът за правна помощ](#) може да предостави помощ при избора на адвокат. Адресът на Съвета е предоставен в отговора на въпрос 14.2.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

В решението си съдът взема предвид нуждите на лицето, което иска или получава издръжката, както и възможностите (финансовите възможности) на лицето, от което се изисква да плаща или което плаща издръжката. Нуждите и възможностите са относителни понятия. Съдът разполага с известна свобода при вземането на решение в зависимост от обстоятелствата по конкретния случай. Съдебните органи са разработили насоки (така наречените стандарти *Trema*), те обаче не са задължителни за съда.

В своето решение съдът взема предвид следните доходи и разходи:

доходи от трудова дейност

доходи от допълнителна заетост

стипендии за обучение

помощи

пенсия

доходи от пре(отдаване) под наем

лихви и други доходи от активи

принос към разходите за живот на други лица, с които лицето поддържа съвместно домакинство

съществуващи възможности за увеличаване на доходите (възможност за реализиране на доходи)

декларирани активи

плащане на наем

вноски за погасяване на ипотечи и лихви, както и фиксирани разходи. Тук се включва също и частта от ипотеката, която все още не е погасена.

застрахователни полици

необходими редовни пътни разходи

финансови задължения към други лица

разходи за специални медицински грижи за искащите издръжка и/или членове на неговото семейство

разходи, свързани с генерирането на доходи

всякакви декларации за задължения

Задължително индексирание

Всяка година министърът на правосъдието определя процента на законното увеличение на издръжките, присъдени от съда или договорени по силата на споразумение. При изчисляването на процентното увеличение министърът взема предвид развитието на заплатите в частния и държавния сектор и развитието на заплатите в други сектори. Този процент се публикува в *Staatscourant* [Държавния вестник на Нидерландия]. Съществуват множество изключения от системата за автоматично индексирание на издръжките. Страните, както и съдът могат да отменят задължителната индексация или да въведат алтернативен метод на индексирание.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката за бивши съпрузи се изплаща пряко на искащия издръжка. Присъдена от съда издръжка за непълнолетно дете се заплаща пряко на родителя (или настойника), който се грижи за детето.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако задължението за издръжка е определено със съдебно решение и длъжачото издръжка лице не плаща издръжката на детето и/или партньора, може да се наложи принудително изпълнение посредством [Националната служба за събиране на плащанията за издръжка \(LBIO\)](#) в Ротердам.

Принудителното изпълнение може да бъде наложено и от съдебен изпълнител. При липса на съдебно разпореждане по случая може да се заведе съдебен иск. За целта се изисква участието на адвокат.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

В случай на запор върху помощи или възнаграждения, се взема предвид прагът, който не подлежи на запориране. Давностният срок за издръжка, която се дължи ежесечно, е 5 години. При наличие на съдебно решение, в което са вписани просрочените задължения за плащане, т.е. ако на практика е определена фиксирана сума, давностният срок е двадесет години. За да се предотврати изтичането на срока на даден иск, неговата давност трябва да се спре.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Във връзка с просрочени вноски за издръжка за дете и/или партньор, този орган е [Националната служба за събиране на плащанията за издръжка \(LBIO\)](#).

LBIO трябва да бъде упълномощена да действа от вискателя на издръжката. LBIO може, ако е необходимо, да пристъпи към събиране чрез принудително изпълнение. LBIO може например да наложи запор на заплатата, помощи или движимо или недвижимо имущество на лицето, което дължи издръжката.

Услугите на LBIO са безплатни за вискателя, ако и двете страни са с местопребиваване в Нидерландия. При получаване на искане за събиране, най-напред се прави опит разходите за събиране да се предотвратят, като се прибегва до кратка процедура по медиация и/или предоставяне на разяснения. Този подход дава резултат в приблизително три четвърти от случаите. Когато LBIO предприеме действия по събиране обаче, длъжачото издръжката лице заплаща свързаните със събирането разходи на LBIO. LBIO налага и допълнителна такса за събиране. Тази такса е 15% от дължимите месечни суми и просрочените вноски за издръжката. Всички разходи за принудителното изпълнение също са за сметка на длъжачото издръжката лице.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Въпреки че LBIO е държавна институция, тя не плаща авансови издръжки. Държавата може да направи това, когато става дума за издръжка на дете или за правна помощ.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

LBIO има задължения и в областта на международното събиране на издръжка. Тези задължения произтичат от регламентите и конвенциите, по които Нидерландия е страна.

Нидерландия е страна по Конвенцията на ООН за събирането на издръжка в чужбина, Ню Йорк, 20 юни 1956 г. Това е конвенция за международна правна помощ, чиято цел е да се улесни събирането на издръжка в дела с международен характер. За тази цел Конвенцията е установила система от изпращащи и получаващи институции, които подпомагат вискателя при налагането на изпълнение във връзка с искове за издръжка. За Нидерландия изпращащата и получаващата институция е LBIO.

Всеки, който живее в Нидерландия и се сблъска с проблеми, свързани със събиране на издръжка от задължено да плаща издръжка лице, пребиващо в чужбина (т.е. в държава, която е страна по Конвенцията от Ню Йорк), може да се позове на Конвенцията от Ню Йорк. Конвенцията се отнася както за издръжка на дете, така за издръжка на партньор.

Считано от 1 август 2014 г. в Европейския съюз (с изключение на Дания) и останалите договарящи се страни влезе в сила Конвенцията за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството от 23 ноември 2007 г. Освен държавите – членки на ЕС, Конвенцията се прилага също и в Албания, Босна и Херцеговина, Норвегия и Украйна. Що се отнася до отношенията между държавите – членки на ЕС, предимство има Регламент (ЕО) № 4/2009 за задълженията за издръжка.

За децата под 21-годишна възраст се прилага Хагската конвенция относно издръжката. Тя може да се разшири и да обхване други членове на семейството, ако двете засегнати договарящи държави приемат декларация в този смисъл.

За да се ползват услугите на LBIO, трябва да се подаде формуляр за „[международно събиране на издръжка](#)“. Формулярът може да бъде свален от уебсайта на LBIO.

Дейностите, извършвани от LBIO и съответните чуждестранни институции в контекста на Конвенцията от Ню Йорк и Договора със САЩ, по принцип са безплатни. Могат обаче да възникнат разходи във връзка със съдебни производства в чужбина или със събирането на издръжката.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Във връзка с издръжка за дете и партньор:

Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO)

Postbus 8901

3009 AX Rotterdam

Във връзка с нужда от правна помощ:

[Raad voor Rechtsbijstand](#),

Postbus 450,

2501 CL The Hague

Тел.: +31703701414

Във връзка с нужда от правна помощ в трансгранични дела:

Raad voor Rechtsbijstand

Regiokantoor Den Haag

на вниманието на Jan Ouwehand

Laan van Meerdervoort 51B

2517 AE The Hague

Тел.: 0031(0)88 787 1320

Ел. адрес: j.ouwehand@rvr.org

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

LBIO събира издръжки и по искане на търсещи издръжка, които пребивават в чужбина, от длъжници издръжка лица, които пребивават в Нидерландия. Ако искащият издръжка, който се намира в друга държава членка, желае да събере издръжка от длъжачо издръжка лице, пребиващо в Нидерландия, той може да се позове на системата на Конвенцията. Той трябва да подаде заявление в изпращащата институция в собствената си държава, която се свързва с приемащата институция в Нидерландия (LBIO). След това приемащата институция предприема необходимите мерки за събирането на издръжката.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Относно данните за контакт, вж. отговор на въпрос 14.2.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Не е приложимо.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

При съдебните производства трябва да се заплати такса, която представлява принос за свързаните с правораздаването разходи. В случая става дума за официалната съдебна такса. Освен това се плащат и адвокатски хонорари, и такси за съдебния изпълнител. Ако ищецът не е в състояние да плати (изцяло) разходите за адвокат, той може, при определени обстоятелства, да кандидатства за предоставяне на правна помощ. Става дума за т.нар. „правна помощ“. Държавата поема част от разходите, а ищецът заплаща „личен принос“. Размерът на „личния принос“ зависи от доходите и финансовото положение на ищеца.

Правна помощ се предоставя от Съвета за правна помощ. Ищецът трябва да подаде молба за правна помощ до Съвета в района на териториална компетентност (= компетентност на апелативен съд) по местоположението на адвокатската кантора. На практика молбата често се изготвя от адвоката, ако с него е било говорено преди подаването на молбата за правна помощ. Освен това трябва да се подаде „Декларация за доходите и активите“ (която се издава от общинския орган по местоживееене). Декларацията и молбата се изпращат до Съвета за правна помощ, който проучва дали ищецът отговаря на условията за предоставяне на правна помощ. Ако случаят действително е такъв, се издава удостоверение за право на правна помощ. В такива случаи съдебната такса също се намалява. Правото на правна помощ важи също и за трансгранични спорове, например ако ищецът живее извън Нидерландия. Това е предвидено в европейската Директива относно правната помощ при трансгранични спорове. Правна помощ може да се поиска също и въз основа на членове 23A—23K от Закона за правната помощ чрез Съвета за правна помощ в Хага, като се използва стандартния формуляр, който придружава цитираната директива и е идентичен във всички държави членки. Ако е необходимо, Съветът за правна помощ може да предостави помощ при избора на адвокат.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Не са направени изменения в съответствие с член 51 от регламента.

Последна актуализация: 01/10/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не

са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.